

Les 1 Vaderlandsliefde

Leerdoelen

- De leerling maakt kennis met de begrippen vaderlandsliefde, nationalisme.
- De leerling leert hoe het begrip vaderlandsliefde de laatste drie eeuwen een aantal keer van betekenis is veranderd.
- De leerling maakt kennis met de rol van helden in de negentiende eeuw.
- De leerling leert wat de functie is van helden in de negentiende eeuw en vergelijkt dat met de functie van helden in deze tijd.

In de lesonderdelen die hieronder zijn beschreven wordt verwezen naar de Powerpoint-presentatie.

Lesonderdeel 1 [15 minuten]

Na een korte introductie van de centrale vraag (slide 2), het onderwerp (nationalisme) en de deelonderwerpen (slide 3), begint de les met opdracht 1 op slide 7. Hierbij denken de leerlingen na over wat zij zich bij vaderlandsliefde voorstellen. Ze werken in de les vijf minuten zelfstandig aan deze opdracht en vervolgens overleggen ze vijf minuten met een medeleerling. Daarna is er een plenair onderwijsleergesprek van vijf à tien minuten waarin de antwoorden van de leerlingen worden besproken. Slide 8 dient hierbij ter illustratie en als hulp om het gesprek op gang te houden.

Opdracht 1

Nodig: schrift, pen, medeleerling

1. Schrijf in je schrift één zin over waar jij aan denkt bij het woord 'vaderlandsliefde'.
2. Geef daarbij twee concrete voorbeelden die jouw gevoel van vaderlandsliefde illustreren.
3. Bespreek je antwoorden op de eerste twee vragen met degene die naast je zit.
4. Schrijf de belangrijkste overeenkomsten en verschillen tussen jullie antwoorden op in je schrift.
5. Als je tijd over hebt, noteer dan een aantal aspecten die volgens jou typisch Nederlands/Vlaams zijn.

Optioneel: de schriftelijke uitwerking van deze opdracht wordt opgenomen in het dossier, dat de leerling ter afronding van deze lessenserie inlevert.

Lesonderdeel 2 [15 minuten]

Na de bespreking volgt een directe instructie van de docent van 10 minuten over de ontwikkeling van het begrip 'vaderlandsliefde' dat door de eeuwen van betekenis is veranderd, zie slide 9. De focus komt vervolgens te liggen op de negentiende eeuw, zie slide 10.

Voor de docent: lees voor deze instructie over vaderlandsliefde in de negentiende eeuw:

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/19e-eeuw/lang-leve-nederland> en

kijk Het Vlogboek Nationalisme in de negentiende eeuw op YouTube:

https://www.youtube.com/watch?v=HIU4C5_BOp4&t=75s

Hierna voert de docent een onderwijsleergesprek met de leerlingen van 5 minuten, waarbij de docent terugkomt op vraag 1 van opdracht 1. Komen de verschillende betekenissen overeen met de antwoorden die de leerlingen eerder hadden gegeven of geven leerlingen er een compleet andere invulling aan? In hoeverre geeft de leerling na de instructie een andere invulling aan het begrip 'vaderlandsliefde'?

Lesonderdeel 3 [15 minuten]

Dit onderdeel begint met een instructie van 5 minuten over de rol van helden in de negentiende eeuw. Essentieel hierbij is het idee dat de eigen 'vaderlandse' geschiedenis legitimiteit moest geven aan de (nieuwe) naties in de negentiende eeuw. Heldenverering was een belangrijk aspect van de verheerlijking van de natie. In de negentiende eeuw werden daarom talloze standbeelden opgericht om de helden te eren en ze voor iedereen zichtbaar te maken.

Voor de docent: : lees voor deze instructie over vaderlandsliefde en helden in de Nederlandse literatuur: <https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/de-hollandsche-natie>

Klassikale opdracht (10 minuten): leerlingen zien een aantal standbeelden uit de negentiende eeuw (slide 11) en proberen te achterhalen wie er zijn afgebeeld. De antwoorden staan op slide 12. Leerlingen denken vervolgens na over waarom deze personen voor negentiende-eeuwers helden waren. Dit kan via een onderwijsleergesprek, maar ook kan dit individueel voorbereid worden en direct daarna klassikaal besproken.

De docent vertelt over de specifieke functie van de negentiende-eeuwse held (slide 13).

Lesonderdeel 4 [5 minuten]

Opgeven opdracht 2 als huiswerk en/of voorbespreken opdracht 2 indien voldoende tijd (slide 14). Afronding en vooruitblik naar les 2. (slide 15)

Opdracht 1

Nodig: schrift, pen

1. Schrijf de naam van een held in je schrift. De held komt uit het heden of verleden en staat voor jouw nationale, regionale of lokale identiteit
 - Nationaal: bijv. Nederland
 - Regionaal: bijv. provincie Groningen
 - Lokaal: bijv. Maastricht, Texel, Dokkum
2. Noem daarbij een heldendaad die deze held heeft verricht
3. Noem daarbij drie kenmerken van deze held die de gekozen identiteit illustreren
 - Bijv. trouw, dapper, vastberaden, sterk, slim, sportief, muzikaal, etc.
4. Kies een creatieve vorm waarin je je held verbeeldt
 - Gedicht van minstens 8 regels
 - Lied van minstens 8 regels

Huiswerk voor les 2: opdracht 2: vraag 1-3.